

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO
Norge

201205477-/PHV

12/07050-4

7.9.2012

Høringsuttalelse - NOU 2012:14 Rapport fra 22.juli kommisjonen

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets brev av 17. august 2012.

Utenriksdepartementet er i liten grad direkte omtalt i rapporten, men de overordnede funnene er likevel svært relevante for utenriktjenesten.

Utenriksdepartementet har hatt 22. juli-kommisjonens rapport på intern høring i departementet og ved utenriksstasjonene. I tillegg har departementet innhentet synspunkter fra sine underliggende etater Norad og Fredskorpset, samt fra Norfund.

Vedlagte høringsuttalelse fra Utenriksdepartementet er basert på disse innspillene.

Med hilsen

Bente Angell-Hansen

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Høringsuttalelse fra Utenriksdepartementet – Rapport fra 22. juli-kommisjonen

Utenriksdepartementet var bare i begrenset grad involvert i krisehåndteringen etter 22. juli-angrepene. Departementets innsats i forbindelse med krisen var hovedsakelig knyttet til kontakt med utenlandske myndigheter, håndtering av internasjonale media og bistand til pårørende av utlendinger som ble rammet. Rapportens anbefalinger har stor relevans også for Utenriksdepartementet og Norges utenriksstasjoner.

Utenriktjenesten håndterer nærmest kontinuerlig alvorlige hendelser og ofte også ekstreme situasjoner knyttet til nordmenn og norske interesser i utlandet. I kjølvannet av tsunamien i 2004 har UD arbeidet med sikkerhet på en helhetlig og systematisk måte og fornyet og videreutviklet utenriktjenestens krise- og beredskapsorganisasjon. Det er blant annet etablert et operativt senter med døgntkontinuerlig drift og en vaktordning slik at krisestab når som helst kan settes på én times varsel. UDs krisestab samarbeider tett med FD, JD og HOD.

Departementet slutter seg til kommisjonens understrekning av kultur og holdninger og den enkelte leders ansvar. Vi legger vekt på bevisstgjøring av lederansvaret, avholdelse av jevnlig og relevante øvelser og oppdatert planverk.

Kriseberedskap handler om å forberede seg på neste krise, som erfaringsmessig vil være forskjellig fra den forrige. Det er også avgjørende å være forberedt på at neste krise kan ramme en selv. Utenriktjenesten øver jevnlig og har utarbeidet et system for å lære av kriser og øvelser. Departementet legger vekt på å få enda større utbytte av erfaringer fra øvelser.

UD legger til grunn ansvarsprinsippet, nærhetsprinsippet, likhetsprinsippet og samvirkeprinsippet i sitt krisearbeid, og ser ingen grunn til å endre på dette. Departementet ser klare fordeler av et enda nærmere samarbeid mellom berørte departementer og etater, blant annet om øvelser. Vi deler gjerne erfaringer fra vår egen løpende krisehåndtering og ser positivt på muligheten for at UDs nye kriselokaler kan benyttes som en reserveløsning i nasjonale kriser.

UD bruker mye ressurser på å sikre utenriksstasjonene og øve på å ta i bruk alternative lokaler dersom en stasjon blir rammet. Tilsvarende planer for reserveløsninger for UDs hjemmeapparat må utvikles.

God samhandling krever god kommunikasjon. Fraværet av velfungerende graderte kommunikasjonssystemer mellom departementene er et alvorlig hinder for effektiv og trygg krisehåndtering. Rask utrulling av et gradert nett mellom alle relevante aktører er høyst påkrevet for forsvarlig håndtering av så vel nasjonale kriser som andre kriser der nordmenn rammes. Videre er departementet bekymret for sårbarheten til statsforvaltningens ugraderte datasystemer, spesielt i lys av de økende datatrusler vi står overfor.

UDs krise- og beredskapsorganisasjon er i stadig utvikling, men det er fremdeles et potensiale for forbedring. I tillegg er klare forbedringspotensialer innen andre sikkerhetsområder som fysisk sikring, informasjonssikkerhet og driftskontinuitet samt forhold knyttet til ansvarsbevissthet, beslutningsevne og handlekraft. UD vil derfor særlig vektlegge dette arbeidet fremover – i nært samarbeid med andre departementer og etater.